

Nærings- og fiskeridepartementet
v/ postmottak@nfd.dep.no

Deres ref.: 20/5 187-1

Vår ref.: Hanne Markussen Eek

Rud 10.10.20

Vedr.: Høring om endringer i mineralloven

Viser til brev fra Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) datert 23.juni 2020 og senere varsel om forlenget frist.

Innledning

Mineralloven er sammen med Plan- og Bygningsloven det viktigste rammevilkåret for det mangfoldet av bedrifter og bransjer som til sammen utgjør mineralnæringen i Norge. De snaue 1500 bedriftene som næringen består av, forsyner Norge med;

- Byggeråstoffer
- Industrimineraler
- naturstein
- Metaller
- Kunnskap og erfaring innenfor forvaltningen av ikke-fornybare naturressurser

Mineralnæringen er i større og mindre grad til stede i alle landets kommuner, enten i form av bedrifter eller i form av varer og produkter som alle kommuner trenger for å bygge og vedlikeholde sin infrastruktur.

Endringer i Mineralloven påvirker mange og som må sees i sammenheng med øvrig lovverk. For å få til gode prosesser og et godt resultat i arbeidet med endring av mineralloven, er det viktig med bred involvering av alle berørte parter.

Nærings- og Fiskeridepartementet skriver i høringsbrevet «Et overordnet mål med arbeidet er å foreslå endringer i mineralloven slik at loven bidrar best mulig til oppfyllelse av Nærings- og Fiskeridepartementets overordnede mål om å legge til rette for størst mulig samlet verdiskaping innenfor bærekraftige rammer»

Etter vårt syn er en klar forutsetning for å lykkes med denne målsetningen at sammensetningen av NOU utvalget er slik at det; reflekterer mangfoldet i næringen, inkluderer næringens viktigste samarbeidspartnere og premissleverandører, nemlig kommunene.

Utvalgets sammensetning ivaretar ikke disse hensynene slik det er i dag. KS burde inviteres inn. Det samme gjelder for representanter for de 85% av mineralnæringen som ikke driver med uttak av statens mineraler. Plan- og bygningsloven er både en viktig forutsetning og det største hinderet for å oppnå den målsetningen for bransjen som departementet ønsker. Utvalget bør derfor styrkes med medlemmer som har god kjennskap til, og erfaring med begge disse lovverkene og samspillet mellom dem.

Franzefoss Minerals AS, Olav Ingstadsvei 5, Postboks 53, NO-1309 Rud
Telefon: +47 975 05255, Organisasjonsnr. NO 882 153 002
E-post: post@kalk.no, www.kalk.no

Utvalget bør i størst mulig grad bestå av medlemmer som «vet hvor skoen trykker». Vi er derfor usikre på hvor relevant det er å ha med representanter for utdanningsinstitusjoner og fagforeninger i denne fasen av arbeidet. Verdien av å ha med en representant for finske gruvemyndigheter virker også å være begrenset, all den tid det er ulikheter mellom norsk og finsk lovverk.

Saksgang

Som nevnt i innledningen, mener vi at sammensetningen av NOU utvalget burde justeres slik at de viktigste interessentene er bedre representert. Det er etter vårt syn viktigere å få en god prosess og et godt resultat, enn at innstillingen leveres innen 1. desember 2021.

Det fremstår som uheldig å gjennomføre to parallelle prosesser hvor NOU er den ene og endringene som er omtalt i høringsbrevet av 23. juni er den andre. En slik tilnærming kan medføre at det oppstår motstrid mellom konklusjonene fra utvalget og endringer som nå foreslås gjennomført vinteren 2020/2021.

Det er kanskje en bedre løsning å la utvalget ta stilling til de foreslåtte forenklingene som en del av sitt oppdrag. For de endringene som det haster med å få gjennomført, kan utvalget gis en kortere frist enn for sin endelige rapport.

Dagens Minerallov ble innført i 2010 og vi ser ikke behovet for å gjennomføre endringer i loven et snaut år før utvalget presenterer sine konklusjoner. Unntaket fra dette er korrigeringer av ordlyden i loven som følge av sammenslåingen av Troms og Finnmark.

Høring

Det er uheldig at saken kun er sendt til et fåtall aktører og til 5 av landets kommuner. Endringene i Mineralloven berører alle landets kommuner og nesten 1500 virksomheter. Det virker som om valget av høringsparter er gjort kun med fokus på statens mineraler. Dette slår veldig skjevt ut i forhold til hva som utgjør tyngdepunktet i næringen i dag.

Som et eksempel kan det nevnes at Oslo i dag har et samlet uttak av mineralske ressurser på omkring 370 000 tonn. Hvis hver innbygger i Oslo forbruker like mye byggeråstoffer som landsgjennomsnittet, innebærer dette at Oslo importerer drøye 8 millioner tonn byggeråstoffer fra omkringliggende kommuner. Denne ubalansen mellom forbruk og egenproduksjon, medfører allerede at prisen for byggeråstoffer i Oslo er vesentlig høyere enn for resten av regionen. Endringer i lovverket som påvirker konkurransesituasjonen og prisdannelsen i markedet vil derfor kunne påføre storbyer som Oslo betydelige ekstrakostnader. Blant annet derfor er det viktig at endringer i mineralloven forankres bredt og at virkningene av endringene vurderes nøye før endringer gjennomføres.

Kompleksitet

Bransjen er så kompleks og virksomhetene berøres av så mange forskjellig lovverk at vi syns det er vanskelig å ta stilling til effekten av enkelte av de foreslåtte endringene. Ting som tilsynelatende er positivt og enkelt, kan for enkelte deler av bransjen slå uheldig ut. Et eksempel på dette er krav til faglige kvalifikasjoner.

Det er positivt at det innføres enhetlige og tydelige krav til kompetanse for å drive mineralvirksomhet. Samtidig vet vi at det i dag tas ut store volumer fast fjell som følge av infrastrukturprosjekter, opparbeidelse av næringsområder og lignende. Dette er prosjekter som kan pågå over flere år og som tilfører lokalk markedet store mengder byggeråstoff. Siden denne type uttak ikke er konsesjonspliktig etter mineralloven, vil skjerpede kompetansekrav til mineralnæringen virke forsterkende på den konkurransevridende effekten som allerede finnes i dag.

Et tiltak for å unngå slike uønskede effekter, kan være å underlegge alle slike tiltak som genererer betydelige volumer av mineralske produkter for salg, de samme krav og saksbehandling som ordinære uttak. Dette illustrerer at tilsynelatende enkle endringer i mineralloven, vil få utilsiktede effekter og at slike endringer alltid må vurderes i konteksten som utgjøres av summen av lover som påvirker ei næring eller et marked.

Konklusjon

Vår anbefaling til NDF er at sammensetningen av NOU-utvalget justeres slik at det på en bedre måte reflekterer hele næringen, innehar den nødvendige juridiske- og praktiske kompetansen med de ulike lover og regler som regulerer næringen, og ivaretar kommunenes interesser.

Med unntak av justering av ordlyden som følge av sammenslåingen av Troms og Finnmark, anbefaler vi at de øvrige foreslåtte endringene avventes og at NOU utvalget får i oppdrag å vurdere disse som en del av sitt øvrige arbeid.

Vi vil også benytte anledningen til nok en gang å understreke at norsk mineralnæring er svært mye mer enn statens mineraler og høylytt diskusjon om sjødeponi. 85 % av næringen drives på grunneiers mineraler. Dette er også i aller høyeste grad samfunnskritiske ressurser som skal forvaltes på en god og langsiktig måte. Norsk mineralnæring og norske kommuner trenger derfor en god, inkluderende og grundig prosess som medfører gjennomtenkte og gode endringer i mineralloven.

Med vennlig hilsen
for **Franzefoss Minerals AS**

Hanne Markussen Eek
Konsernsjef